


**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІМ. Б.Д. ГАВРИЛИШИНА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІМВ ім. Б. Д. Гаврилишина


Ірина ІВАЩУК
« _____ » _____ 2023 р.



ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконувач обов'язків проректора з науково-педагогічної роботи


Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« _____ » _____ 2023 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр


Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітньо-професійна програма – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Кафедра міжнародних економічних відносин

| Форма навчання | Курс | Семестр | Лекції (год.) | Практ. (семін.) (год.) | ІРС (год.) | Тренінг, КПЗ (год.) | Самост. робота студ. (год.) | Разом (год.) | Екз. (сем.) |
|----------------|------|---------|---------------|------------------------|------------|---------------------|-----------------------------|--------------|-------------|
| Денна | II | 3 | 28 | 28 | 3 | 8 | 53 | 120 | 3 |

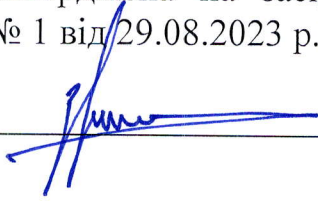
31.08.2023


Тернопіль – 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15.06.2022 р.).

Робочу програму склав доцент кафедри міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук, Живко Максим Андрійович.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин (протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

Завідувач кафедри  д-р екон. наук, професор Зварич Р. Є.

Розглянуто та схвалено групою забезпечення зі спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», протокол № 1 від 29.08. 2023 р.

Голова ГЗС



д.і.н., проф. Ігор ДАЦКІВ

Гарант ОПІ



д.і.н., проф. Ігор ДАЦКІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

1. Опис дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

| Дисципліна «Міжнародні економічні відносини» | Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти | Характеристика навчальної дисципліни |
|---|--|---|
| Кількість кредитів – 4 | Галузь знань – 29 Міжнародні відносини | Статус - обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки Мова навчання: українська |
| Кількість залікових модулів – 4 | Спеціальність – 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії | Рік підготовки – 2 Семестр – 3 |
| Кількість змістових модулів – 5 | Ступінь вищої освіти – бакалавр | Лекції – 28 год., Практичні заняття – 28 год. |
| Загальна кількість годин – 120 год. | | Самостійна робота – 53 год. КПЗ, тренінг – 8 год, Індивідуальна робота – 3 год. |
| Тижневих годин: денна – 8 год., з них аудиторних – 4 год. | | Вид підсумкового контролю – екзамен |

2. Мета і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Поглиблення міжнародної господарської співпраці дозволяє використовувати світовий досвід щодо здійснення регіональних перетворень. Це, у свою чергу, обумовлює зростання ролі міжнародних економічних відносин та їх вивчення в контексті розвитку вітчизняної економіки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок в поглибленому освоєнні загальних закономірностей розвитку світового господарства та вивченні особливостей основних форм міжнародних економічних відносин.

Дисципліна є важливою складовою частиною підготовки спеціаліста: економіста, оглядача з економічних питань, консультанта з економічних питань, економічного радника та займає суттєве місце в його майбутній практичній діяльності. Вона зорієнтована на розвиток спеціаліста, здатного аналізувати тенденції, закономірності й особливості розвитку світового ринку, вести ділові переговори і розв'язувати проблеми міжнародних економічних відносин. На основі здобутих знань студенти отримують навички проведення моніторингу ринкового середовища на національному та міжнародному рівнях.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Предметом дисципліни є система зв'язків національних економік різних країн на основі поділу праці.

Завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є:

- розуміння сутності і значення міжнародних економічних відносин (МЕВ);
- дослідження еволюції міжнародних економічних відносин, чинників і рівнів їх розвитку, особливостей дії законів і принципів МЕВ;
- аналіз стану системи міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- процеси міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування;
- форми, методи і механізми регулювання міжнародної торгівлі;
- процеси міграції робочої сили та руху капіталу;
- проблеми функціонування світової валютної системи;
- напрями міжнародного науково-технічного обміну.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- аналізувати особливості економічної системи будь-якої країни світу;
- визначати необхідність широкого залучення національних економік до світогосподарських процесів;
- розробляти стратегії формування іміджу та бренду країни на міжнародній арені;
- виявляти проблемні аспекти міжнародних економічних відносин;
- моделювати розвиток МЕВ у системі багатостороннього співробітництва.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК 5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК 12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими курсами як «Країнознавство», «Основи сталого розвитку»; «Зовнішньополітична діяльність».

2.5. Результати навчання

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних недержавних акторів у світовій політиці.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів

та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

3. Зміст дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.

Предмет і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини». Сутність, об'єкти, суб'єкти і рівні розвитку МЕВ. Значення міжнародних економічних відносин. Економічний зміст МЕВ. Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ та світового господарства. Еволюція розвитку МЕВ. Значення міжнародного порядку у системі МЕВ.

Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства. Передумови розвитку МЕВ як структурного елементу світового господарства. Етапи розвитку світового господарства. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Види міжнародного поділу праці. Види і форми спеціалізації. Основні форми міжнародної кооперації. Класифікація національних економік в системі МЕВ. Ознаки систематизації країн. Форми МЕВ. Форми діяльності підприємств на міжнародному ринку. Середовище дії системи МЕВ. Особливості середовища міжнародних економічних відносин.

Література: 1, 4, 8, 17, 26, 34.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі.

Меркантилістська теорія. Теорія абсолютних переваг А. Сміта. Політика «лесе-фер». Альтернативні витрати і альтернативна ціна. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.

Сучасні теорії міжнародної торгівлі. Теорія розміру країн. Показники вимірювання розміру країн. Характеристики малих країн. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана. Ефект масштабу. Міжнародна конкуренція. Конкурентоспроможність. Конкурентні переваги. Теорія конкурентних переваг Майкла Портера. «Діамант» Портера.

Література: 1, 7, 14, 33.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ЯК ПЕРВИННА ФОРМА МЕВ

Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.

Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку. Еволюція форм ринку. Класифікація світових товарних ринків. Сучасні особливості розвитку міжнародної торгівлі. Ціноутворення на світовому ринку. Ознаки світової ціни. Ціноутворюючі фактори. Рівні світових цін. Види і форми міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Основні

принципи і рівні регулювання міжнародних торговельних відносин. Методи державного регулювання міжнародних торговельних відносин.

Література: 1, 8, 23, 25, 29

Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни. Абсолютні показники: зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг; сальдо зовнішньої торгівлі товарами і послугами. Відносні показники: індекси динаміки; індекс “умов торгівлі”; індекс концентрації експорту; індекс імпоротної залежності. Показники структури та структурних зрушень. Структура експорту (імпорту) товарів чи послуг. Індекс диверсифікації експорту (імпорту). Індекс географічної концентрації експорту (імпорту). Регіональні (географічні) структури експорту та імпорту. Показники інтенсивності міжнародної торгівлі. Імпортна квота. Експортна квота. Індекс інтенсивності торгівлі. Індекс інтенсивності експортної торгівлі. Індекс інтенсивності імпоротної торгівлі. Індеси спеціалізації торгівлі та порівняльні переваги. Внутрішньогалузева торгівлі.

Показники динаміки міжнародної торгівлі. Показники результативності міжнародної торгівлі. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Література: 1, 8, 20, 23, 25, 29

Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.

Система міжнародних послуг. Світовий ринок послуг. Способи міжнародної торгівлі послугами. Сектори послуг згідно положення СОТ. Транспортні послуги. Туристичні послуги. Комерційні послуги. Інформаційні послуги. Освітні послуги. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Література: 1, 10, 14, 27, 28

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Тема 6. Міжнародний рух капіталу.

Міжнародний рух капіталу: сутність та причини. Передумови розвитку міжнародного руху капіталу. Основні форми та цілі вивозу капіталу закордон. Сутність міжнародного кредиту, його види, принципи, функції, суб'єкти та форми. Єврокредит. Міжнародна інвестиційна діяльність. Переваги і недоліки спільного підприємництва. Світовий фінансовий ринок та його структура. Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Література: 1, 10, 11, 14, 20, 34

Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини.

Поняття світової валютної системи. Міжнародні валютні відносини. Національні валютні системи. Світова валютна система. Еволюція світової валютної системи. Система «золотого стандарту». Конвертованість валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Генуезька валютна система. Золотодевізний стандарт. Золотовалютний стандарт. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Спеціальні права запозичення (СПЗ). Європейська валютна система. ЕКЮ.

Валютний курс, його види і системи. Валютна політика і її завдання. Форми і методи регулювання валютної політики. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації. Світовий банк. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Європейський банк реконструкції і розвитку.

Література: 11, 14, 15, 20, 23

Тема 8. Міжнародні розрахунки.

Сутність міжнародних розрахунків. Валютні умови міжнародних розрахунків. Види платежу. Форми розрахунку. Банківський переказ та акредитив. Інкасова форма розрахунків. Засоби розрахунку. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.

Література: 1, 11, 14, 23

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ

Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.

Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили. Етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці. Основні види і центри міжнародної міграції робочої сили. Рівні й органи регулювання міжнародної міграції робочої сили. Позитивні і негативні соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили для країн-імпортерів та країн-експортерів. Функції і завдання Міжнародної організації праці (МОП). Міжнародна організація міграції. Інтеграція України у світовий ринок праці. Міграційна політика України.

Література: 14, 16, 20, 34, 35

Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Світовий ринок технологій: суть і структура. Міжнародний технологічний обмін. Передумови розвитку міжнародного обміну технологіями. Особливості сучасного світового ринку технологій. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Форми науково-технічного співробітництва. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами. Промислове шпигунство. Інші форми технологічного обміну. Міжнародне регулювання передачі технологій. Паризька конвенція з охорони промислової власності. Європейська патентна організація. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Література: 13, 14, 20, 23, 34

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МЕВ

Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. Причини формування глобалізаційних процесів. Позитивні і негативні наслідки глобалізації. Антиглобалізм. Фінансова глобалізація. Ключові елементи

фінансової революції. Класифікація глобальних проблем. Шляхи вирішення глобальних проблем.

Література: 2, 10, 12, 13, 23, 34

Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Сутність поняття «транснаціональна корпорація». Схожості і відмінності між транснаціональними корпораціями (ТНК) і багатонаціональними (мультинаціональними) корпораціями (МНК). Причини виникнення ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій. Типи ТНК. ТНК як агент глобалізації світової економіки. Транснаціоналізація. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.

Література: 12, 14, 16, 20, 30

Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ. МЕО як проява тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО. Сучасна система МЕО, їх класифікація. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету.

Література: 3, 12, 14, 20, 23, 25

Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.

Сутність міжнародної економічної інтеграції, її характеристики, цілі, учасники й організатори. Сучасні особливості процесів міжнародної економічної інтеграції. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Основні форми міжнародної економічної інтеграції. Рівні розвитку інтеграції. Передумови інтеграції країн. Етапи створення Європейського Союзу. Північноамериканська економічна інтеграція. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Спільний ринок країн Південного конусу. Інтеграційні об'єднання Африки. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії.

Література: 1, 15, 16, 21, 23, 35

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

| Тема | Кількість годин | | | | | |
|---|-----------------|-------------------|-----|-----|--------------|--------------------------|
| | Лекції | Практичні заняття | СРС | ІРС | Тренінг, КПЗ | Контрольні заходи |
| Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин | | | | | | |
| Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія. | 2 | 2 | 3 | - | 1 | Тестування |
| Тема 2. Теорії міжнародні торгівлі. | 2 | 2 | 3 | 0,5 | | Задачі, групові завдання |

| Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як первинна форма МЕВ | | | | | | |
|---|-----------|-----------|-----------|----------|----------|--------------------------------|
| Тема 3. Міжнародні торговельні відносини. | 2 | 2 | 4 | - | 1 | Кейс, тестування |
| Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі | 2 | 2 | 4 | - | | Задачі |
| Тема 5. Міжнародна торгівля послугами. | 2 | 2 | 4 | 0,5 | | Задачі, тестування |
| Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси | | | | | | |
| Тема 6. Міжнародний рух капіталу. | 2 | 2 | 4 | - | 2 | Групові завдання, тестування |
| Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини. | 2 | 2 | 4 | - | | Задачі, тестування |
| Тема 8. Міжнародні розрахунки. | 2 | 2 | 4 | 0,5 | | Задачі, тестування |
| Змістовий модуль 4. Міжнародні міграційні і науково-технічні зв'язки | | | | | | |
| Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили. | 2 | 2 | 3 | - | 2 | Задачі, тестування |
| Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки. | 2 | 2 | 4 | 0,5 | | Поточне опитування, тестування |
| Змістовий модуль 5. Ключові проблеми розвитку МЕВ | | | | | | |
| Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства. | 2 | 2 | 4 | - | 2 | Групові завдання, тестування |
| Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві. | 2 | 2 | 4 | - | | Поточне опитування, тестування |
| Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ. | 2 | 2 | 4 | 0,5 | | Групові завдання, тестування |
| Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція. | 2 | 2 | 4 | 0,5 | | Групові завдання |
| Разом | 28 | 28 | 53 | 3 | 8 | |

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Практичне заняття № 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.

Мета — розкриття предмету і завдання курсу «МЕВ», визначення основних суб'єктів і об'єктів міжнародних економічних відносин та законів і принципів їх розвитку, визначення основних форм МЕВ та середовища дії системи МЕВ.

Питання для обговорення:

1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна і економічна категорія.
2. Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ та світового господарства.
3. Еволюція розвитку МЕВ.
4. Значення міжнародного порядку у системі МЕВ.

5. Передумови розвитку МЕВ як структурного елементу світового господарства.

6. Класифікація національних економік в системі МЕВ.

7. Форми МЕВ.

8. Середовище дії системи МЕВ

Література: 1, 14, 20, 24, 26

Практичне заняття № 2. Теорії міжнародної торгівлі.

Мета – проаналізувати теорії міжнародної торгівлі і визначити найбільш оптимальні для застосування на практиці.

Питання для обговорення:

1. Меркантилістська та неомеркантилістська теорії.

2. Теорія абсолютних переваг А. Сміта.

3. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.

4. Теорія подібності країн.

5. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана.

6. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Література: 1, 10, 14, 23, 24, 33

Практичне заняття № 3. Міжнародні торговельні відносини.

Мета — розкрити сутність міжнародної торгівлі, як основної форми МЕВ, визначити основні її види, форми та особливості регулювання

Питання для обговорення:

1. Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку.

2. Ціноутворення на світовому ринку.

3. Види і форми міжнародної торгівлі.

4. Регулювання міжнародних торговельних відносин.

Література: 1, 14, 18, 19, 25

Практичне заняття № 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі.

Мета — розкрити підходи до класифікації та проаналізувати основні показники розвитку і оцінки міжнародної торгівлі.

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни

2. Показники інтенсивності (інтегрованості та збалансованості) зовнішньої торгівлі

3. Обсягові показники міжнародної торгівлі

4. Показники, які характеризують структуру міжнародної торгівлі

5. Показники динаміки міжнародної торгівлі.

6. Показники результативності міжнародної торгівлі

7. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Література: 1, 14, 18, 19, 20, 25

Практичне заняття № 5. Міжнародна торгівля послугами.

Мета — визначити механізм регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Питання для обговорення:

1. Система міжнародних послуг.
2. Транспортні послуги.
3. Туристичні послуги.
4. Комерційні послуги.
5. Інформаційні послуги.
6. Освітні послуги.
7. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Література: 1, 14, 18, 19, 25, 28

Практичне заняття № 6. Міжнародний рух капіталу.

Мета — визначення сутності та причин міжнародного руху капіталу, його видів та форм.

Питання для обговорення:

1. Міжнародний рух капіталу: сутність та причини.
2. Сутність міжнародного кредиту, його види та форми.
3. Види міжнародного кредиту.
4. Міжнародна інвестиційна діяльність.
5. Переваги і недоліки спільного підприємництва.
6. Світовий фінансовий ринок та його структура.
7. Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Література: 1, 11, 14, 18, 19

Практичне заняття № 7. Світова валютна система і валютні відносини.

Мета — визначення поняття світової валютної системи, її елементів та розкрити етапи розвитку світової валютної системи

Питання для обговорення:

1. Поняття світової валютної системи.
2. Елементи валютної системи.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Валютний курс, його види і системи.
5. Валютна політика і її завдання.
6. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації.

Література: 1, 11, 14, 18, 20

Практичне заняття № 8. Міжнародні розрахунки.

Мета — розкрити сутність міжнародних розрахунків та умови міжнародних розрахунків.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних розрахунків.
2. Валютні умови міжнародних розрахунків.
3. Види платежу.

4. Форми розрахунку.
 5. Засоби розрахунку.
 6. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.
- Література: 1, 11, 14, 18, 19

Практичне заняття № 9. Міжнародна міграція робочої сили.

Мета — пояснити сутність міжнародної міграції робочої сили, її причини та наслідки.

Питання для обговорення:

1. Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили (ММРС).
2. Сутність та основні риси світового ринку праці.
3. Основні види і центри ММРС.
4. Соціально-економічні наслідки ММРС.
5. Інтеграція України у світовий ринок праці.

Література: 1, 14, 16, 19, 20, 29, 35

Практичне заняття № 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Мета — розкрити сутність світового ринку технологій та науково-технічних зв'язків.

Питання для обговорення:

1. Світовий ринок технологій.
2. Міжнародні некомерційні науково-технічні зв'язки.
3. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень.
4. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки.
5. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами.
6. Міжнародне регулювання передачі технологій.

Література: 1, 14, 18, 19, 20

Практичне заняття № 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Мета — розкрити сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.

Питання для обговорення:

1. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.
2. Наслідки глобалізації та антиглобалізм.
3. Фінансова глобалізація.
4. Глобальні проблеми.

Література: 1, 12, 16, 19, 31, 34

Практичне заняття № 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Мета — розкрити сутність поняття «транснаціональна корпорація», причини їх виникнення та типи.

Питання для обговорення:

1. Причини виникнення транснаціональних корпорацій (ТНК).

2. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій.
 3. Типи ТНК.
 4. ТНК як агент глобалізації світової економіки.
 5. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.
- Література: 1, 14, 30, 34

Практичне заняття № 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Мета – визначити роль міжнародних економічних організацій у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Питання для обговорення:

1. Роль міжнародних економічних організацій (МЕО) в системі МЕВ.
 2. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій.
 3. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО.
 4. Сучасна система міжнародних економічних організацій та їх класифікація.
- Література: 1, 14, 27, 29

Практичне заняття № 14. Міжнародна економічна інтеграція.

Мета — розкрити сутність, основні форми, особливості, причини та наслідки міжнародної економічної інтеграції.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції (МЕІ).
 2. Етапи створення Європейського Союзу.
 3. Північноамериканська економічна інтеграція.
 4. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки (МЕРКОСУР).
 5. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії (АСЕАН).
 6. Інтеграційні об'єднання Африки.
- Література: 1, 14, 23, 29

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Індивідуальне завдання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» виконується самостійно кожним студентом. Підготовка завдання здійснюється на основі опрацьованої літератури та зібраної інформації в мережі Інтернет, її аналізу та формулювання висновків. КППЗ оформляється у відповідності з встановленими вимогами. Виконання КППЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

Завдання виконання комплексного практичного індивідуального завдання полягає у виявленні, аналізі та оцінці МЕВ країн світу *(на вибір студента)*.

В індивідуальній роботі студенти повинні показати:

- правильне розуміння поставленого завдання;
- вміння працювати з літературними джерелами та використовувати законодавчі й інструктивні матеріали;

- висловлювати свої думки з актуальних питань і робити обґрунтовані висновки на основі проведеного аналізу;
- можливість використовувати теоретичні знання, отримані на лекціях, застосовувати сучасні методи дослідження з використанням таблиць, графіків, діаграм та інших графічних зображень.

7. Самостійна робота студентів

Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань кожної теми виноситься на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях.

| № | Тематика |
|-----|---|
| 1. | Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія |
| 2. | Теорії міжнародної торгівлі |
| 3. | Міжнародні торговельні відносини |
| 4. | Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі |
| 5. | Міжнародна торгівля послугами |
| 6. | Міжнародний рух капіталу |
| 7. | Світова валютна система і валютні відносини |
| 8. | Міжнародні розрахунки |
| 9. | Міжнародна міграція робочої сили |
| 10. | Міжнародні науково-технічні зв'язки |
| 11. | Глобалізація та глобальні проблеми людства |
| 12. | Міжнародні корпорації у світовому господарстві |
| 13. | Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ |
| 14. | Міжнародна економічна інтеграція |

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі.

Метою проведення тренінгу з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти розвитку та розв'язання проблеми з питань щодо особливостей, закономірностей та тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин на основі вивчення закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.

3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття

4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

Тематика: Виклики економічної дипломатії та їх вплив на розвиток міжнародних економічних відносин

Порядок проведення:

Завдання. В рамках даного проекту Вам необхідно презентувати країну, представником дипломатичного корпусу, якої Ви є. Це насамперед творчий проект, тут важливий індивідуальний підхід. Разом з тим є моменти, які повинні бути обов'язково відображені у Вашій презентації:

1) провести аналіз основних соціально-економічних показників за три останні роки наведених у таблиці 1;

Таблиця 1

Аналіз основних соціально-економічних показників

| Показник | 2020 | 2021 | 2022 |
|-----------------------|-------------|-------------|-------------|
| Чисельність населення | | | |
| ВВП | | | |
| Інвестиції | | | |
| Експорт | | | |
| Імпорт | | | |
| Всього: | | | |

Показники Ви можете знайти на сайті Світового банку (World Bank) <https://databank.worldbank.org/home.aspx>

! Праворуч Ви вибираєте потрібні індикатори.

Так, Ви відпрацюєте навичку пошуку інформації.

Також можете використовувати сайт «Світовий атлас даних»:
<https://knoema.com/ATLAS>

2) необхідно обрати один із соціально-економічних інститутів та докладно його описати: пенсійну систему, систему освіти, систему охорони здоров'я, банківську систему;

3) описати політичний устрій країни та вказати незвичайні закони та традиції населення;

4) Вказати у яких рейтингах країна традиційно посідає перші місця.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

| Заліковий модуль 1 | Заліковий модуль 2 | Заліковий модуль 3 | Заліковий модуль 4 |
|--|--|--|--|
| 1.Поточне оцінювання (7 тем по 5 балів) = макс. 35 балів. 2.Практичне завдання = макс. 65 балів | 1.Поточне оцінювання 7 тем по 5 бали = макс. 35 балів). 2. Письмова робота = макс. 65 балів | 1. Написання та захист КППЗ = макс.80 балів 2.Виконання завдань під час тренінгу = макс. 20 балів | 1.Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку макс. 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = макс. 20 балів |

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» визначається за шкалою оцінювання:

| За шкалою університету | За національною шкалою | За шкалою ECTS |
|------------------------|------------------------|---|
| 90-100 | відмінно | A (відмінно) |
| 85-89 | добре | B (дуже добре) |
| 75-84 | | C (добре) |
| 65-74 | задовільно | D (задовільно) |
| 60-64 | | E (достатньо) |
| 35-59 | незадовільно | FX (незадовільно з можливістю повторного складання) |
| 1-34 | | F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом) |

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

| № | Найменування | Номер теми |
|----|---|------------|
| 1. | Ноутбук + мультимедійне забезпечення | 1 – 14 |
| 2. | Пакет презентаційних матеріалів | 1 – 14 |
| 3. | Пакет програмного забезпечення Microsoft Office | 1 – 14 |

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Міжнародні економічні відносини: практикум : навч. посіб. / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 80 с.

2. Міжнародні економічні відносини: практикум / О.І Шнирков, А.С. Філіпенко, Р.О. Заблоцька, Н.В. Резнікова та ін. за ред. О.І Шниркова. К.: 2018. 321 с.
3. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 255 с.
4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Боярчук, А. І.; Огородник, Р. П.; Плющик, І. А.; Антофій, Н. М.; Федорова, Н. Є. Херсон : СТАР, 2018. 373 с.
5. Міжнародні економічні відносини: наоч. навч.-метод. посіб. / Рибчук, А. В.; Антофій, Н. М.; Герман, Л. Т.; Івашук, І. О. та ін. Укр.-англомов. вид. 2-е, перероб., допов. та розшир. Херсон : Гельветика, 2018. 391 с.
6. Міжнародні економічні відносини: Бакалаврський курс : навч. посіб. / редкол.: д-р екон. наук, проф. І. М. Посохов [та ін.]. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», Навч.-наук. ін-т економіки, менеджменту і міжнар. бізнесу, Каф. менеджменту інновац. підприємництва та міжнар. екон. відносин. Харків : Вид-во Іванченка І. С., Ч. 1 2018. 605 с.
7. Світова економіка : підручник / [О. І. Шнирков та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук О. І. Шниркова, д-ра екон. наук В. І. Мазуренка, д-ра екон. наук О. І. Рогача ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2018. 607 с.
8. Міжнародні економічні відносини : конспект лекцій / Шнирков О. І., Заблоцька Р. О. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. 5-те вид. Дніпро : Баланс-Клуб , 2018. 285 с.
9. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.]; наук. ред. В.В. Рокоча. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.
10. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. О.М. Сохацької. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 478 с.
11. Євроінтеграційні пріоритети розвитку національного бізнесу : монографія / [А. А. Мазаракі та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі, д-ра екон. наук, проф. Т. М. Мельник ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 671 с.
12. Процеси економічної дезінтеграції в сучасному світовому господарстві : [колект.] монографія / [О. І. Шнирков та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2018. 159 с.
13. Економічні санкції у сучасному світовому господарстві : монографія / [О. І. Шнирков та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2019. 239 с.
14. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. : [для студентів закл. вищ. освіти] / [Т. В. Орехова та ін. ; за заг. ред. Т. В. Орехової] ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 321 с.
15. Криза зростання. Як не погоджуватися на маленькі результати в бізнесі / Роберт Саттон, Хапті Рао ; пер. з англ. Олександр Лотоцький. Київ : Наш формат, 2020. 411 с.
16. Економічні свободи для зміцнення соціально-економічного розвитку України в умовах глобальних трансформацій / [наук. ред. В. Юрчишин] ; [Представництво «Фонду Фрідріха Науманна за свободу» в Україні, Центр Разумкова], Ін-т економіки та прогнозування НАН України. Київ : Заповіт, 2020. 276 с.
17. Глобальні тренди міжнародних відносин : монографія / [О. І. Брусиловська та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Вадекс, 2020. 523 с.
18. Міжнародні організації у сфері безпеки НАТО ОБСЄ : навч. посіб. / Н. Л. Яковенко ; [за наук. ред. В. М. Матвієнка] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2020. 367 с.
19. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка : монографія / [Н. В. Буркіна та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Олександра Рогача ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 367 с.

20. Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин : монографія / [А. С. Філіпенко та ін.] ; за ред. О. І. Шниркова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2020. 236 с.
21. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. / [В. В. Копійка та ін. ; за ред. В. В. Копійки] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2021. 559с.
22. Міжнародні стратегії економічного розвитку : навч. посіб. / С. Г. Мізюк [та ін.] ; Нац. авіац. ун-т. Київ : НАУ, 2021. 162 с.
23. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підручник / І. А. Єремєєва ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 142 с.
24. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посіб. з дисциплін «Міжнародна економіка» та «Міжнародні економічні відносини» для студентів спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» всіх форм навчання / Босак А. О. [та ін.] ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту, Каф. менеджменту і міжнар. підприємництва. 3-тє вид. Львів : Міські інформаційні системи, 2021. 354 с.
25. Krugman P. *International Economics: Theory & Policy (10th edition)* / P. Krugman, M. Obstfeld, M. Melitz// Prentice Hall, 2015. 792 p.
26. Thompson H. *International Economics. Default Book Series.* (Auburn University, USA). May 2017. 376 p.
27. Anderson S., Peterson M. A., Toops S. *International Studies. An Interdisciplinary Approach to Global Issues (4th ed.)*. Taylor and Francis. 2018. 512 p.
28. Megaregionalism 2.0. Dieter Ernst (East-West Center, USA & The Centre for International Governance Innovation/CIGI, Canada) and Michael G Plummer (The Johns Hopkins University, SAIS, Italy). *World Scientific Studies in International Economics*. July 2018. 532 p.
29. *International Economics: Theory & Policy, 11th Edition*. By Paul R. Krugman, Maurice Obstfeld, and Marc J. Melitz, published by Pearson Education. 2018. 803 p.
30. Reinert, K. *An Introduction to International Economics: New Perspectives on the World Economy* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. 2020. doi:10.1017/9781108555838
31. Weber C. *International Relations Theory. A Critical Introduction* (5th ed.). Taylor and Francis. 2021. 316 p.
32. Міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : підручник / А. І. Крисоватий, Р. Є. Зварич, О. М. Сохацька [та ін.] ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 662 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/47101>
33. Сайт Світового Банку. URL: <http://www.worldbank.org/>
34. Сайт Світової Організації Торгівлі. URL: <https://www.wto.org/>
35. Сайт Організації Економічного Співробітництва та Розвитку. URL: <http://www.oecd.org/>
36. Сайт Міжнародного Валютного Фонду. URL: <http://www.imf.org/>
37. Сайт Конференції ООН з Торгівлі та Розвитку. URL: <http://www.imf.org/>